

Chytrá řešení v oblasti prostorové orientace a samostatného pohybu nevidomých a slabozrakých osob

Tyfloservis, o.p.s.

24.4.2019

Daniela Morávková

Zvládnutí samostatného pohybu a orientace v prostoru zahrnuje

- **Dovednosti** (např. jistota pohybového návyku, adekvátní reakce na překážky, zvládnutí trasy, adekvátní reakce na nenadálé jevy apod.)
- **Využití pomůcek** – základní – bílá hůl, vodící pes; doplňkové – např. vysílačka akustického signálu, GPS navigace apod.
- **Využití úprav prostředí** – hmatové, akustické a barevně kontrastní prvky
- **Využití speciálních služeb** – Navigační centrum, průvodcovská služba

Tyfloservis, o.p.s.

- Nestátní nezisková organizace s celostátní působností prostřednictvím sítě krajských středisek.
- Nabízí podporu, informace a nácvik dovedností lidem, kteří přes vážné zrakové obtíže hledají cestu k co možná nejsamostatnějšímu životu;
- Působí též na společnost, aby dokázala k jejich samostatnosti přispívat, a pomohla tam, kde to je třeba.

Nácvik vyplývá z potřeb zájemce

Nevidomý a částečně vidící

- V orientaci jsou pro ně stěžejní hmatové a sluchové vjemy (např. roh domu, kraj chodníku, zvuk přijíždějícího auta, zvuková signalizace na přechodu apod.);
- Mohou však využívat i vizuálních informací, kterou mohou být zdrojem komplikací, ale i zdrojem informací (např. mohou způsobovat oslnění, pomoci ve správném nasměrování při přecházení přes přechod apod.).

Slabozrací

- Jako vůdčí smysl používají zrak, jehož rychlost a přesnost je dle stupně zrakového postižení snížena;
- V orientaci jsou pro ně důležité barevně kontrastní prvky a správné světelné podmínky.

Nácvik prostorové orientace a samostatného pohybu

- Průvodcovství
- Zásady a techniky pohybu bez pomůcek – např. bezpečnostní postoje, vyhledávací techniky apod.
- Orientační dovednosti – např. chůze v přímém směru, odhad vzdálenosti zdroje zvuku apod.
- Techniky chůze s bílou holí – např. chůze podél vodící linie, obcházení překážky, jízda na eskalátoru apod.
- Využití speciálních úprav a pomůcek – hmatové, zvukové, vizuální, echolokace
- Cestování dopravními prostředky, informační systémy
- Pohyb na trasách včetně využití hmatových plánek prostředí

Základní pomůcky pro prostorovou orientaci a samostatný pohyb

Bílé hole

- orientační
- signalizační
- opěrné

Vodicí pes

Doplňkové pomůcky k prostorové orientaci a samostatnému pohybu

- Akustický hlasový a orientační majáček
- Vysílačka akustického signálu
- Využití: veřejné budovy, pošty, úřady, MHD, dopravní stavby, moderní vlakové soupravy, metro.

Doplňkové pomůcky k prostorové orientaci a samostatnému pohybu

Smartvision 2 Navi

- **Mobilní telefony v úpravě pro nevidomé s navigační aplikací GPS**
- Má význam pro samostatný pohyb ve všech lokalitách (nejen větších městech).
- Slouží k zorientování se v prostoru a chůzi i po méně známých trasách.
- Jejich využití předpokládá praktickou zkušenost v prostorové orientaci a samostatném pohybu.

Doplňkové pomůcky k prostorové orientaci a samostatnému pohybu

Ultrazvukové sonary

- **Brýle IGLASS** detekují překážky na 3 metry ve výši hlavy a prsou, překážku signalizují vibrací, která se s přiblížením zvyšuje.
- **Ray** je určen pro držení v ruce, sonary v přední části detekují překážky na 2,5 metru až 15 cm, vibrace či zvuk se s přiblížením zvyšuje.

Pomůcky k orientaci pro slabozraké osoby

- Optické systémy do dálky
- Filtrové brýle a další pomůcky proti oslnění
- Digitální zvětšovací lupy s kamerou do dálky umístěné v ruce nebo na obličeji uživatele, mobily s aplikací lupy

OrCam MyEye

SAGITTA BRNO

- Jde o čtecí zařízení s hlasovým výstupem, které dokáže přečíst tištěný text na blízko i do dálky. V reálném čase rozpoznává obličeje, identifikuje výrobky, bankovky. Dokáže rozpoznat jednoduchá gesta rukou.

Hmatové prvky – přirozené a umělé

vodicí linie (vedou nevidomého)

Signální a varovný pás (upozorňuje na přechod pro chodce a místo nástupu do autobusu, varuje před vstupem do nebezpečného prostoru)

Vodící pás přechodu a hmatný pás

(vede při přecházení silnice, varuje před vstupem na cyklostezku)

Štítky v Braillově bodovém písmu

(sloupky zastávek MHD, nástupiště na vlakových nádražích, ovládací panely výtahů)

Označení překážek a vizuální kontrast

Akustické prvky (akustická signalizace na přechodech, železničních přejezdech)

Spouštěna automaticky nebo dálkovým či místním tlačítkovým ovládáním.

Akustické informační systémy

Spouštěny dálkově
nebo místně pomocí
tlačítek.

Vizuální prvky

Služba Navigačního centra

- **Funguje pod SONS ČR**
- Vyhledání dopravního spojení, telefonního čísla či informace o hledaném objektu či oblasti,
- Plánování cest a tvorba itinerářů,
- Satelitní navigace (přes navigační jednotku),
- Pomoc a navigace přes aplikaci Remote Assistant (přes navigační jednotku nebo dle znalosti své polohy, např. při cestování vlakem apod.),
- Pomoc v nouzi,
- Novinka - navigace přes skype a kameru v chytrém telefonu.

Děkuji Vám za pozornost.

www.tyfloservis.cz

[moravkova@tyfloservis.](mailto:moravkova@tyfloservis.cz)

CZ

Tel.: 608 572 341

